

Miðvikudaginn 18. apríl 1951.

Nr. 122/1950. **Síldarverksmiðjur ríkisins**

(Guttormur Erlendsson)

gegn

Andrésí Davíðssyni. (Egill Sigurgeirsson).

Setudómarar hrl. Lárus Jóhannesson og
próf. Ólafur Lárusson í stað hrd. Jóns
Ásbjörnssonar og hrd. Jónatans Hall-
varðssonar.

Verkamaður ekki talinn hafa fyrirgert kaupí sínu.

Dómur Hæstaréttar.

Áfrýjandi, sem skotið hefur máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 20. sept. f. á., krefst þess, að hann verði dæmdur sýkn af kröfum stefnda og honum dæmdur málskostnaður úr hendi stefnda bæði í héraði og fyrir Hæstarétti eftir mati dómsins.

Stefndi krefst staðfestingar á héraðsdómi og málskostnaðar úr hendi áfrýjanda eftir mati dómsins.

Að vísu bendir eiðvætti verksmiðjustjóra, framkvæmdastjóra og verkstjóra til lélegra vinnubragða stefnda, en þar sem hann var ekki sérstaklega áminntur, áður en til brottvikningar kæmi, og honum á þann hátt veittur kostur á því að bæta ráð sitt, þá þykir rétt að dæma honum dómkröfuna, kr. 1683.49 ásamt vöxtum, en láta málskostnað falla niður bæði í héraði og fyrir Hæstarétti.

Dómsorð:

Áfrýjandi, Síldarverksmiðjur ríkisins, greiði stefnda, Andrésí Davíðssyni, kr. 1683.49 ásamt 6% ársvöxtum frá 8. september 1949 til greiðsludags.

Málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti fellur niður.

Dóminum ber að fullnægja að viðlagri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Siglufjarðar 22. júní 1950.

Mál þetta, sem var dómtekið 19. f. m., hefur Andrés Davíðsson verkamaður, Reykjavík, höfðað fyrir bæjarþinginu með stefnu, útgefinni 11. október 1949, gegn Sildarverksmiðjum ríkisins hér í bæ til greiðslu kaup eftirstöðva, að fjárhæð kr. 1683.49 auk 6% ársvaxta frá 8. september 1949 til greiðsludags, og málskostnaðar að skaðlausu.

Stefndi hefur krafizt sýknu og málskostnaðar.

Málavextir eru þessir:

Stefnandi var fastráðinn starfsmaður stefnda sumarið 1949 og var ráðinn samkvæmt samningi Verkamannafélagsins Þróttar við stefnanda, en fastráðnum starfsmönnum er tryggð tveggja mánaða vinna með þeim samningi. Hófst ráðningartími stefnanda 8. júlí 1949, en hinn 11. ágúst var honum sagt upp starfinu frá og með þeim degi. Telur stefnandi sig eiga kröfu til kauptryggingar til 8. september, og nemur sú trygging stefnukröfunni, og hefur fjárhæðin ekki verið véfengd af stefnda.

Stefndi styður sýknukröfu sína þeim rökum, að vinnubrögð stefnanda hafi verið svo léleg, að ókleift hafi verið að sætta sig við þau og að hann hafi ekki tekið leiðbeiningum og aðfinnslum verkstjóra og flokksstjóra. Telur stefndi stefnanda á þenna hátt hafa fyrirgert rétti sínum til starfsins og hafa verið rétrækan án fyrirvara.

Þessar málsskýringar sínar styður stefndi við greinargerð og vætti verksmiðjustjóra síns og annars framkvæmdastjórans svo og verkstjóra við verk það, sem stefnandi vann að, er honum var sagt upp, og skulu þau nú rakin nokkuð.

Hinn 1. ágúst 1949 sendi stefndi vinnuflokk, ca. 45 af starfsmönnum sínum, til að hefja vinnu við að grafa fyrir undirstöðum væntanlegrar tunniverksmiðju, en stefndi hafði tekið að sér að byggja það mannvirki. Í upphafi varð þess þegar vart, að verkamennirnir voru óánægðir með að vinna verk þetta, þar eð þeir, sem voru ráðnir til vinnu fyrir sildarverksmiðju, töldu sér óskýlt að vinna að grunnreftri, en samt var unnið fyrsta daginn án beins móttþróa. Daginn eftir fór óánægja verkamanna vaxandi, og um hádegisbilið héldu framkvæmdastjóri og verksmiðjustjóri fund með trúnaðarmönnum Þróttar í verksmiðjunum, án þess að til fulls samkomulags kæmi. Eftir hádegið var meiri hluti verkamanna tregur til að taka upp vinnu, en eftir að verksmiðjustjóri tjáði þeim, að þeir yrðu afskráðir, sem ekki byrjuðu þegar í stað, unnu allir til kvölds. Næsta dag, 3. ágúst, var komið til stefnda bréf verkamannafélagsins, en í því var lýst þeirri skoðun, að verkamenn væru ekki skyldir að vinna verk, sem ekki féllu undir rekstur verksmiðjanna. Hins vegar mælti félagið með því, að verkamenn ynnu aðra vinnu, væru þeir um það beðnir, og þeim þá bættur munurinn á mánaðarkaupi og launum fyrir lausavinnu. Eftir nokkur orðaskipti verksmiðjustjóra og verkamanna var samt unnið einnig þenna dag, og um kvöldið samþykkti stefndi að greiða þeim tímavinnukaup, sem þetta verk ynnu. Samt kom brátt í ljós, að margir starfsmanna skiluðu litlum afköstum, og var þá það ráð tekið að ráða flokks-

stjóra, sem aðstoða skyldi verkstjóranum við að halda mönnum betur að vinnu, og varð fyrir valinu einn af trúnaðarmönnum Þróttar.

Framkvæmdastjórinn, sem hafði á hendi yfirumsjón með verki þessu, varð brátt óánægður með vinnuafköstin, og hinn 9. ágúst óskaði hann þess við flokksstjóra og verkstjóra, að gerð væri skrá um nöfn lökustu verkamanna í því skyni, að þeim yrði sagt upp vinnu. Færði hann þetta einnig í tal við verksmiðjustjóranum, sem síðan talaði við flokksstjóranum og óskaði, að hann léti upp nöfn þeirra verstu, en flokksstjórinn bað um rúmlega sólarhringsfrest til að gefa mönnum kost á að bæta ráð sitt. Að morgni 11. ágúst kom flokksstjórinn til verkstjóra og tjáði honum, að verksmiðjustjóri óskaði skrár um lökustu verkmennina, og ritaði verkstjóri síðan eftir fyrirsögn hins sex nöfn á blað, sem lagt hefur verið fram í málinu (dskj. nr. 14). Fékk verkstjóri verksmiðjustjóra blað þetta, en nafn stefnanda er þar fyrst, og nokkru eftir hádegi sama dag sagði verksmiðjustjóri stefnanda upp starfi svo og þeim fimm mönnum öðrum, sem þar greinir.

Þetta, sem nú hefur verið rakið, er sameinað ágríp af vætti framkvæmdastjóra stefnda, verksmiðjustjóra stefnda og verkstjórans, sem jafnframt kveðast allir hafa veitt stefnanda athygli sem afkastalitlum og lélegum starfsmanni, og verkstjórinn telur sig hafa orðið þess varan, að stefnandi sýndi allan tímunn mótþróa gegn því að vinna verk þetta, eins og reyndar ýmsir aðrir þeirra, er að verkinu unnu. Hins vegar kveðst sami verkstjóri aldrei hafa veitt stefnanda áminningu né aðfinnslur a. m. k. ekki í beinu viðtali.

Flokksstjóri sá, sem oft er getið hér að framan, hefur einnig komið fyrir dóminn. Vætti hans er um flest af því, sem hér var rakið, mjög á annan veg en hinna, og hefur ekki tekizt að samræma vætti þessara vitna þrátt fyrir ýtarlega sampröfun þeirra. Hann hefur synjað algerlega fyrir að hafa átt nokkurn þátt í, að skrá yrði samin um nöfn nokkurra verkamanna í því skyni, að þeim yrði vikið úr vinnunni, enda aldrei tekið slíkt verk að sér. Þá hefur hann og staðhæft, að vinnubrögð stefnanda hafi ekki verið slík, að réttlætti brottrekstur hans, og tók fram, að gefnu tilefni, að hann hefði aldrei áminnt stefnanda fyrir vinnubrögð hans, enda ekki talið þess þörf. Enn fremur hafa komið fyrir dóm í málinu nokkrir samverkamanna stefnanda, og hefur enginn þeirra styrkt staðhæfingar stefnda um vinnubrögð stefnanda.

Þegar virt er það, sem upp er komið í málinu um þessi atriði, og í huga höfð afstaða þeirra þriggja vitna, sem fyrst voru nefnd, til stefnda, þykir eigi unnt að líta svo á, að stefnda hafi tekizt að færa nægileg rök að sýknukröfu sinni, sem verður því ekki tekin til greina. Úrslit málsins verða því þau, að stefndi verður dæmdur til að greiða stefnanda dómkröfuna, kr. 1683.49 með vöxtum, eins og krafizt var, svo og málskostnað, sem þykir hæfilega ákveðinn kr. 300.00.

Bjarni Bjarnason bæjarfógeti kvað upp dóminn. Vegna embættisanna hefur uppsaga hans dregizt um venju fram.

Dómsorð:

Stefndi, Sildarverksmiðjur ríkisins, greiði stefnanda, Andrésí Davíðssyni, kr. 1683.49 með 6% ársvöxtum frá 8. september 1949 til greiðsludags og kr. 300.00 í málskostnað innan 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.
